

Bydgoszcz, 28.06.2017r.

SCZ/2017/22/PGP

**Członkowie Izby Gospodarczej
„Wodociągi Polskie”**

Interpretacja przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017r. wydanej w sprawie III SZP2/16.

W nawiązaniu do zamieszczonej na stronie internetowej Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” w dniu 23 czerwca br. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca br., poniżej przedstawiamy szersze omówienie tego co wydarzyło się na posiedzeniu powiększonego składu tegoż Sądu, w którym w charakterze publiczności udział wzięli przedstawiciele Izby.

W dniu 22 czerwca br. odbyło się posiedzenie Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Wydział III, w składzie siedmiu sędziów, przedmiotem którego było rozstrzygnięcie zagadnień prawnych o treści:

1. Czy przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (DZ.U. 2006, Nr 132, poz. 858 ze zm.) jest przewód łączący instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług, zakończoną studzienką, z siecią kanalizacyjną: a) na odcinku od studzienki do sieci kanalizacyjnej, b) na odcinku od studzienki do granicy nieruchomości, c) na odcinku od budynku do studzienki?
2. Czy przyłączem wodociągowym w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (DZ.U. 2006, Nr 132, poz. 858 ze zm.) jest przewód łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług na całej swej długości, czy też odcinek przewodu między granicą nieruchomości a wewnętrzną instalacją wodociągową w tej nieruchomości?

Sprawa dotyczyła sporu zaistniałego pomiędzy powodem: Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Spółki Akcyjnej w Krakowie przeciwko

pozwanemu: Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o nadużywanie pozycji dominującej.

W następstwie rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie III SK 561/6 przez stronę powodową od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 lutego 2015 r., Sąd Najwyższy w składzie zwykłym powziął poważne wątpliwości co do wykładni prawa w zakresie pojęć przyłączy kanalizacyjnego i wodociągowego. Efektem tego było wydanie w dniu 26 października 2016r. postanowienia, mocą którego Sąd Najwyższy w składzie zwykłym przedstawił składowi powiększonemu tego Sądu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawne o treści przywołanej powyżej.

Sąd Najwyższy w składzie zwykłym w uwagach ogólnych uzasadnienia ww. postanowienia uznał, iż istota sprawy dotyczy rozkładu obowiązków między osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej (określane dalej zamiennie jako odbiorcy usług) a podmioty odpowiedzialne za świadczenie usług kanalizacyjnych i wodociągowych. Konkretnie chodzi o problem, w jakim zakresie osoba ubiegająca się o przyłączenie do wspomnianych sieci ma pokryć koszty podłączenia nieruchomości (a w rzeczywistości instalacji kanalizacyjnej lub wodociągowej zlokalizowanej w nieruchomości gruntowej) do sieci. Z art. 15 ust. 2 6 ustawy o zaopatrzeniu w wodę wynika, że osoba taka „zapewnia na własny koszt realizację budowy przyłączy do sieci”. W przekonaniu Sądu Najwyższego w składzie zwykłym, przyłącza do sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej służą przede wszystkim interesom osoby ubiegającej się o przyłączenie do sieci. Przyłącze umożliwia dostarczanie wody do lub odbiór ścieków z konkretnej nieruchomości. Dzięki przyłączu można zrealizować inwestycję budowlaną, zwiększyć wartość nieruchomości, poprawić jakość życia, obniżyć koszty użytkowania budynku (domu). Dopiero w dalszej kolejności przyłącza te służą interesom gminy lub przedsiębiorstwa sieciowego (które w ten sposób zyskuje klienta) oraz społeczności lokalnej (przez zapewnienie lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury sieciowej, czy poprawę poziomu ochrony środowiska). Skoro przyłącze służy przede wszystkim interesom osoby posiadającej tytuł do przyłączanej nieruchomości, to racjonalne jest założenie, zgodnie z którym to ona powinna ponieść indywidualne koszty związane z przyłączeniem należącej do niej instalacji do sieci i możliwością rozpoczęcia świadczenia usług. Mimo iż, ustawa o zaopatrzeniu w wodę definiuje w art. 2 pkt 5 oraz art. 2 pkt 6 pojęcia, odpowiednio, przyłącza kanalizacyjnego oraz przyłącza wodociągowego, niejasne pozostaje, jak należy wyznaczać ich granice w przestrzeni. W konsekwencji, kontrowersje wywołuje faktyczny zakres obowiązku sfinansowania kosztów przyłączenia do sieci, o którym mowa w art. 15 ust. 2 tej ustawy.

Dokonując wykładni pojęć przyłączy kanalizacyjnego i wodociągowego Sąd Najwyższy w składzie zwykłym, w podsumowaniu swoich wywodów zawartych w uzasadnieniu postanowienia z dnia 26 października 2016r., stwierdził w odniesieniu do przyłącza kanalizacyjnego, że: 1) wykładnia art. 2 pkt 5 ustawy

o zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którą przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu od budynku do studzienki, potwierdzi dotychczasową linię orzeczniczą SOKiK i Sądu Apelacyjnego w Warszawie, ma oparcie w niewyartykułowanym wyrażnie celu ustawodawcy w zmianie definicji przyłącza w 2005 r., de facto zwalnia osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci z budowy przyłączy, ponieważ od 2002 r. każda instalacja kanalizacyjna w nowobudowanym budynku kończy się studzienką; 2) wykładnia art. 2 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którą przyłączem jest odcinek przewodu od budynku (lub od studzienki) do granicy nieruchomości nie znajduje oparcia w treści tego przepisu i w mniejszym stopniu realizuje cel ustawodawcy, jaki miałby zostać osiągnięty za sprawą nowelizacji z 2005 r., zapewnia systemową spójność dwóch ustawowo rozróżnianych wariantów przyłącza kanalizacyjnego; 3) wykładnia art. 2 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którą przyłączem jest odcinek przewodu od studzienki do sieci jest najbliższa istocie i funkcjom przyłącza w potocznym rozumieniu, ma oparcie w wykładni językowej tego przepisu, nie uwzględnia celów przyświecających ustawodawcy przy nowelizacji z 2005 r. W odniesieniu zaś do przyłącza wodociągowego, Sąd Najwyższy w składzie zwykłym uznał, że: 1) brak modyfikacji art. 2 pkt 6 ustawy o zaopatrzeniu w wodę w 2005 r. nie uprawnia do modyfikacji wykładni tego przepisu w oparciu o cele ustawodawcy przyświecające mu przy nowelizacji art. 2 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu w wodę; 2) treść art. 2 pkt 6 o zaopatrzeniu w wodę nie daje podstaw do wprowadzania kryterium granicy nieruchomości jako punktu początkowego przyłącza wodociągowego (patrząc od strony sieci w kierunku przyłączanej instalacji); 3) argumentacja cywilistyczna nie przemawia za zawężeniem przyłącza do przewodów znajdujących się w obrębie nieruchomości, gdzie zlokalizowana jest przyłączana instalacja; 4) systemowa dezintegracja definicji przyłączy, za sprawą nowelizacji z 2005 r., nie uzasadnia odwoływania się do wykładni systemowej prowadzącej do nadania definicji przyłącza wodociągowego takiego samego znaczenia, jakie można byłoby wyinterpretować w odniesieniu do przyłącza kanalizacyjnego; 5) brak publicznoprawnego obowiązku przyłączenia do sieci wodociągowej powoduje, że za uznaniem granicy nieruchomości za punkt początkowy przyłącza nie przemawiają ważne względy społeczne.

Po rozpoznaniu opisanych wyżej zagadnień prawnych, mając na uwadze treść przywołanego wyżej postanowienia z dnia 26 października 2016r. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów tego Sądu podjął następującą uchwałę:

1. **Przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (jednolity tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 328) jest przewód łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną zakończoną studzienką w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, na odcinku od studzienki do sieci kanalizacyjnej;**

- 2. Przyłączem wodociągowym w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (jednolity tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 328) jest przewód łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług na całej swojej długości.**

Z motywów jakimi kierował się Sąd Najwyższy podejmując ww. uchwałę wynika, że nie miał on jakichkolwiek wątpliwości, że skoro w definicji przyłącza wodociągowego nie występuje pojęcie granicy nieruchomości, to granica ta nie ma żadnego znaczenia przy wyznaczaniu tego odcinka. Co za tym idzie - nie ma wątpliwości, że jest to przewód łączący na całej swej długości sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją w nieruchomości odbiorcy usług na odcinku od sieci wodociągowej do punktu za zaworem za wodomierzem głównym tej wewnętrznej instalacji wodociągowej.

Natomiast gdy chodzi o przyłącze kanalizacyjne, to Sąd Najwyższy zauważył, że definicję tego pojęcia zaciemniła, zniekształciła nowela z 2005r., kiedy to słowo „od” zastąpiono zwrotem „do” zgodnie z intencją prawodawcy, aby skrócić odcinek przyłącza. Nie mniej jednak z wykładni językowo-logicznej wynika, że definicja tegoż przyłącza odnosi się do dwóch sytuacji: gdy w nieruchomości odbiorcy usług występuje studzienka oraz gdy studzienki nie ma. Wtedy gdy studzienki nie ma – to wówczas przyłącze kończy się na granicy nieruchomości, a więc definicja w tym zakresie nawiązuje do koncepcji „krótkiego przyłącza”, natomiast gdy studzienka jest usytuowana w granicy nieruchomości odbiorcy usług, to wówczas przyłączem jest odcinek od studzienki do sieci, i choć taka wykładnia przepisu art. 2 pkt 5 nie uwzględnia celów przyświecających ustawodawcy przy nowelizacji z 2005r., to ma jednak oparcie w wykładni językowej. Sąd Najwyższy zauważył ponadto, że intencja ustawodawcy nie może przesądzać o samej definicji pojęć. Reasumując – Sąd przyjął, że gdy w nieruchomości odbiorcy usług występuje studzienka, to mamy do czynienia z tzw. „dłuższym przyłączem kanalizacyjnym”.

Sąd Najwyższy w motywach uzasadnienia swojego orzeczenia wskazał ponadto na aspekt społeczny dokonanej przez siebie wykładni przepisu art. 2 pkt 5 i art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, uznając że nie ma potrzeby, aby obciążać lokalną społeczność kosztami przyłącza, skoro jego budowa służy przede wszystkim interesom osoby ubiegającej się o przyłączenie do sieci.

Dalsze motywy, jakimi kierował się Sąd Najwyższy przy podjęciu przedmiotowej uchwały, jak wskazał sędzia sprawozdawca, zostaną przedstawione w pisemnym uzasadnieniu.

Jednocześnie w imieniu Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” informujemy, iż w Gazecie Prawnej z dnia 28 czerwca 2017r. ukazał się artykuł odnoszący się do ww. uchwały Sądu Najwyższego pt.: „Gminy nie będą już płacić za przyłączenie do wodociągów i kanalizacji. Stracą mieszkańcy”.

Link do strony GP:

<http://serwisy.gazetaprawna.pl/samorzad/artykuly/1053760,sn-przylaczenie-do-gminnych-wodociagow-i-kanalizacji.html>

Magdalena Borowczyk-Zalewska

Główny Specjalista ds. Prawnych